

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی

ایران و مقایسه آن با دانشگاه‌های (امریکا، کانادا)

دکتر وحید فلاح^۱، دکتر رضا یوسفی^۲، دکتر فرشیده ضامنی^۳، جلال قنبری جلودار^۴

چکیده:

هدف این تحقیق مطالعه و بررسی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران و مقایسه آن با کشورهای (امریکا، کانادا) جهت آگاهی از مولفه‌های برنامه درسی از جمله تعیین اهداف، محتوی، روش‌های یاددهی و یادگیری، منابع آموزشی و ارزشیابی آموزشی به منظور دستیابی به تناسب، همخوانی و دستاوردهای آن می‌باشد. روش پژوهش با توجه به ماهیت موضوع، کیفی از نوع مقایسه ای - تطبیقی تنظیم شده است که چهار مرحله بردی: ۱. توصیف ۲. تفسیر ۳. همجواری و ۴. مقایسه را شامل می‌گردد. جامعه آماری مورد نظر به صورت انتخابی بوده است که شامل دو کشور ایالات متحده امریکا و کانادا می‌باشد. نمونه‌گیری با درجه اهمیت و پیشرفت دانشگاه‌های کشورهای مورد مطالعه مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در امریکا پنج دانشگاه «ماساچوست، هاروارد، میشیگان، کالیفرنیا، مینوسوتا» در کانادا ۳ دانشگاه «تورنتو، اوتاوا، کال‌گاری» را در بر می‌گیرد. ابزار پژوهش، برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز جهت پاسخ‌دهی به پرسش‌ها، فیش‌برداری از طریق اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، گزارش‌های تحقیقی، مراجعه به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دوره دکتری، مصاحبه با متخصصان که در آن کشورها فارغ‌التحصیل شده‌اند یا فرصت مطالعه‌ای یافتند، نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که در دانشگاه‌های امریکا و کانادا در مقایسه با دانشگاه ایران مولفه‌های برنامه درسی از جامعیت، عمق و درون‌زایی بیشتری برخوردار بوده و جنبه پژوهشی و کاربردی دارند.

کلمات کلیدی: مولفه‌های برنامه درسی، دوره دکتری، رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه‌های

امریکا و کانادا.

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

۲ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

۳ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

۴ - دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی واحد ساری (نویسنده مسئول) - Jghanbari@yahoo.com

مقدمه:

رشد و توسعه هر جامعه در کلیه ابعاد اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی متأثر از نیروی انسانی آن است. در این میان آموزش از عوامل اساسی در تربیت نیروی انسانی به شمار می‌رود و کسب موفقیت در این مسیر مستلزم آموزشی رسمی یا غیر رسمی مبتنی بر اصول علمی است. این امر اهمیت برنامه‌ریزی در آموزش رسمی و تربیت انسانی را مشخص می‌سازد. برنامه‌ریزی درسی، تنظیم طرح درسی و تهیه طرح و نقشه علمی برای آموزش موجب پیشگیری از اتلاف وقت و به هدر رفتن سرمایه‌های انسانی و مادی می‌شود. در مجموع آموزش‌های مبتنی بر برنامه‌ریزی و طراحی برنامه درسی، اقدامات آموزشی را با تفکر و تصمیم‌گیری، آینده‌نگری و حل مشکل، مبتنی بر اصول و روش-های علمی همراه می‌سازد. کلیه فعالیت‌ها را در مسیر اهداف از پیش تعیین شده سوق می‌دهد و نهایتاً انجام صحیح آن موجب افزایش کارایی و اثربخشی آموزش خواهد شد. از این رو، هرگونه آموزش، اعم از رسمی، غیررسمی و ضمن خدمت، هنگامی مؤفق خواهد بود که هدف یا اهداف آموزشی مشخص و مطلوبی را دنبال کند و مبتنی بر اصول، فنون و مهارت‌های برنامه‌ریزی باشد. (میرزاییگی، ۱۳۸۰: ۱۶-۱۵)

تعریف برنامه درسی^۱ مشکل است به دلیل این که در زمینه‌های مختلف تعاریف مختلف وجود دارد و می‌تواند در امتداد فهرستی از موضوعات در یک رشته قرار گیرد و به عنوان درک از یک هدف نهایی از آموزش و پرورش در کل نگریسته شود. (مورینا^۲، ۲۰۰۰: ۱۱). برنامه درسی، یک مفهوم کلی است که شامل توجه به عوامل فلسفی، اجتماعی و مدیریتی را که در برنامه‌ریزی یک طرح آموزشی شرکت داده می‌شود. (نونان^۳، ۲۰۰۰: ۶۰) برنامه درسی کلیه اقدامات و فعالیت‌های پیش‌بینی شده و پیش‌بینی نشده‌ای است که دانش‌آموزان را تحت حمایت مدرسه به انجام خواهند رساند. (مارش^۴، ۲۰۰۴) طراحی برنامه درسی بر فرایند یاددهی-یادگیری و مراحل عینی و محسوس عمل یادگیری متمرکز است، طراحی برنامه درسی شامل رشته‌ها^۵ (ریاضی، مهندسی، انسانی و علوم) زمینه‌ها^۶ (شامل هنر، مدنی، طراحی، اقتصاد خانواده، هنرهای صنعتی و مطالعات اجتماعی) و واحدها^۷ (شامل دوچرخه‌سواری، کار کودک، جاز، رسانه عمومی، رنگ‌های آبی) سازمان دهی مراکز^۸ شامل (فعالیت

۱ . Curriculum

۲ . Moreno

۳ .Nunan

۴ . Marsh

۵ . Disciplines

۶ . Fields

۷ . Units

۸ . Organizing centers

ها، مدولارها یا پیمانها، خرده رشته‌ها، مسائل، فرایندها، پروژه‌ها، تکالیف و شایستگی) و پیگیری‌های فردی^۱ شامل (آبرویک، بیوگرافی فردی، پختن، تماشای پرند و نواختن گیتار) را در بر می‌گیرد. (پترینا^۲، ۲۰۰۱: ۲۹۷) براساس دیدگاه برتون و مک دونالد یک تعریف ساده از برنامه درسی به دلیل ماهیت پیچیده آن مشکل است. صرفاً می‌توان آن را در فهرستی از عناوین در یک مدرسه یا نهاد آموزشی در نظر گرفت و در یک نگاه وسیع‌تر شامل تمام تجربیاتی که دانش‌آموز تحت حمایت یک آموزشگاه یاد می‌گیرند. (برتون و مک‌دونالد^۳، ۲۰۰۱: ۱۹۱-۱۸۷). دیدگاه‌های برنامه درسی عبارت از «رفتاری^۴، موضوعی^۵/دیسپلینی^۶، اجتماعی^۷، رشد‌گرا^۸، فرایند شناختی^۹، انسان‌گرایانه^{۱۰} و ماورای فردی^{۱۱} می‌باشند. (مهرمحمدی، ۱۳۸۳) هاردن معتقد است که برنامه درسی یک سطح متمایزی است که با راهبردهای آموزشی شامل محتوی دروس، نتایج یادگیری، تجربیات یادگیری، سنجش، محیط یادگیری و سبک‌های یادگیری دانش‌آموزان، جدول زمانی مشخصی و برنامه‌های کاری دانش‌آموزان مرتبط باشد. (هاردن^{۱۲}، ۲۰۰۱: ۱۳۷-۱۲۳). شکل و یا ساختار برنامه درسی در یک سطح تکنیکی و مشخص‌تر از تصمیم‌هایی که در خصوص عناصر برنامه درسی^{۱۳} اتخاذ می‌شود، تأثیر می‌پذیرد. عوامل یا عناصر تشکیل دهنده برنامه درسی که اغلب در مباحث مربوط به الگوهای برنامه‌ریزی درسی از آن‌ها یاد می‌شود، عبارتند از: هدف‌ها^{۱۴}، محتوا^{۱۵}، فعالیت‌های یادگیری^{۱۶} دانش‌آموزان و بالاخره، روش‌های ارزشیابی^{۱۷}. برخی از مؤلفان رشته برنامه‌ریزی، عوامل و عناصری دیگر همچون منابع و ابزار یادگیری^{۱۸}، زمان^{۱۹}، فضا^{۲۰} و یا محیط، گروه‌بندی دانش‌آموزان^{۲۱} و بالاخره، راهبردهای تدریس^{۲۲} را به فهرست فوق افزوده‌اند. در برنامه‌ریزی درسی، با این عوامل ۹ گانه به طرق مختلف می‌توان برخورد کرد؛ یا تصمیم‌هایی مختلف در خصوص هر یک می‌توان اتخاذ نمود که به استناد نوع

-
۱. Personal pursuits
 ۲. Petrina
 ۳. MCDonal
 ۴. Behavioural orientation
 ۵. Subject orientation
 ۶. Discipline orientation
 ۷. Social orientation
 ۸. Developmental orientation
 ۹. Cognitive process orientation
 ۱۰. Humanistic orientation
 ۱۱. Self-transcendence orientation
 ۱۲. Harden
 ۱۳. Curriculum elements
 ۱۴. Goals
 ۱۵. Content
 ۱۶. Learning activities
 ۱۷. Evaluation
 ۱۸. Resources and tools
 ۱۹. Time
 ۲۰. Location (space)
 ۲۱. Grouping students
 ۲۲. Teaching strategy

تصمیم‌ها، ساختار و شکلی مختلف به برنامه داده شده و یا به عبارت دیگر، طرح‌هایی متنوع از برنامه درسی پدیدار می‌گردد. هر برنامه درسی در بردارنده طرحی خاص است که در درون آن نهفته می‌باشد، خواه فرد برنامه‌ریز به طور صریح و آشمار با یک یک عناصر تشکیل‌دهنده برنامه و روابط میان آن‌ها برخورد کرده تصمیم‌های لازم را گرفته باشد و یا این که بدون توجه به نوع طرحی که در برنامه‌ریزی به کار رفته است، به طور سطحی تصمیم‌هایی ناسنجیده درباره برخی عوامل برنامه گرفته باشد. (مهرمحمدی، ۱۳۸۱: ۱۹۴)

برنامه درسی شامل عناصر مختلفی است که توسط صاحب نظران و متخصصان این رشته، به طور متفاوت ذکر شده، تا آنجا که کلاین برنامه درسی را متشکل از ۹ عنصر می‌داند: اهداف و مقاصد، محتوا، مواد و منابع، فعالیت‌ها، راهبردهای تدریس، ارزشیابی، گروه‌بندی، زمان و فضا؛ ولی در اغلب موارد معمولاً چهار یا پنج عنصر اصلی مورد توجه قرار دارد که عبارتند از: هدف، محتوا، روش و ارزشیابی، به این عناصر می‌توان مواد و وسایل آموزشی را نیز اضافه کرد. این عناصر، در هر برنامه درسی به یکدیگر وابسته بوده و از تعامل و تأثیر متقابل برخوردارند؛ چنان که تغییر هر یک می‌تواند عناصر دیگر را تحت تأثیر قرار دهد. اصطلاح و بهبود واقعی برنامه درسی و آموزشی در یک مرکز مستلزم ایجاد تغییرات مناسب در مجموعه این عناصر است که مورد توجه باید قرار گیرد. (میرزاییگی، ۱۳۸۰: ۶۸-۶۷)

«اکر»^۱ براساس الگوی فرانسیس کلاین، عناصر برنامه درسی را در ۱۰ عنصر مورد توجه قرار داده است که به غیر از عنصر «منطق یا چرایی»^۲ برنامه درسی، سایر عناصر با الگوی کلاین مشترک هستند. او ضمن مشخص ساختن این عناصر، سوالاتی مطرح می‌کند که روشن کننده وضعیت این عناصر در فرآیند بررسی کیفیت برنامه درسی است که در این جدول نشان می‌دهد.

عناصر برنامه درسی	پرسش‌های جهت دهنده
منطق	چرا فراگیرندگان باید یاد بگیرند؟
مقاصد و اهداف	یادگیرندگان در جهت تحقق چه اهدافی به یادگیری می‌پردازند؟
محتوا	یادگیرندگان چه چیزی می‌آموزند؟
فعالیت‌های یادگیری	یادگیرندگان چگونه می‌آموزند؟
نقش معلم	معلم چگونه فرآیند تدریس و یادگیری را تسهیل می‌کند؟
مواد و منابع	یادگیرندگان با کمک چه چیزی به یادگیری می‌پردازند؟

۱ . Akker

۲ . Curriculum rational

گروه‌بندی	با چه کسانی به یادگیری می‌پردازند؟
مکان	کجا به یادگیری می‌پردازند؟
زمان	کی و چه زمانی یاد می‌گیرند؟
سنجش و ارزش یابی	چه قدر در یادگیری پیشرفت داشته‌اند؟

با عنایت به نقش محوری منطق یا چرایی برنامه درسی، که نقش اصل کلی یا ماموریت اصلی برنامه درسی را ایفا می‌کند و در حکم مولفه‌ای جهت دهنده در فرآیند تصمیم‌سازی برنامه درسی عمل می‌کند، می‌توان وضعیت آرایش عناصر برنامه درسی را به صورت ویژه‌ای نشان داد که در آن، همه عناصر و مولفه‌ها حول محور منطق اصلی برنامه درسی به یکدیگر متصل و مربوط هستند. درخصوص اجزا یا عناصر برنامه درسی به هیچ روی میان صاحب نظران اتفاق نظر وجود ندارد تا بر مبنای آن بتوان تعادلی میان عناصر مختلف برقرار ساخت و تناسب آن‌ها را با انتظارات و وضع مطلوب مشخص کرد و تقریباً در بیشتر موارد با دامنه وسیعی از یک تا نه عنصر رو به رو هستیم. (البیضی و عارفی، ۱۳۸۸: ۱۴۴-۱۴۳).

منظور از مدیران آموزشی، کسانی هستند که در تصمیم‌گیری‌های آموزشی و پرورشی نقش دارند و رفتار و عمل آنان جریان آموزش و پرورش را مستقیماً تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو به ویژه، رؤسای آموزش و پرورش، معاونان و کارشناسان آموزشی، مدیران مدارس، راهنمایان آموزشی، مربیان پرورشی و معلمان را در زمره ی مدیران آموزشی تلقی می‌کنیم و تصدی این سمت‌ها را تابع احراز شرایط خاصی می‌دانیم. مدیران آموزشی علاوه بر دانش و معلومات در زمینه آموزش و پرورش و روان‌شناسی و تسلط بر روش‌ها و مهارت‌های عملی، باید به اندازه کافی سابقه آموزشی داشته باشند تا بتوانند مأموریت اصلی و مسائل و مشکلات کار خود را به درستی درک کنند. (علاقه بند، ۱۳۸۹: ۱۴-۱۳)

نتایج پژوهش **عارفی (۱۳۸۳)** با عنوان بررسی برنامه درسی رشته علوم تربیتی در آموزش عالی با گرایش مدیریت آموزشی نشان می‌دهد برنامه‌های درسی از بعد اهداف کلی مبتنی بر دیدگاه دیسپلینی و از بعد محتوا و روش آموزش مبتنی بر دیدگاه موضوعی و از حیث توجه به جنبه‌های علمی و کاربردی آن وابسته است.

یافته‌های جهانی (۱۳۸۴). از یافته‌ها نتیجه گرفت که برنامه در حال اجرای رشته برنامه ریزی درسی دوره دکتری با وضعیت مطلوب کشورهای دیگر فاصله بسیار دارد و باید اصطلاحاتی در ساختار و محتوی دوره نوع دروس، اعتبار دروس، سازمان دهی و انتخا XCب محتوا، حجم مطالب، زمان و مکان پیش‌بینی شده با توجه به اصول اعتبار، اهمیت، تعادل و تلفیق وحدت انجام گیرد. میزان هماهنگی بین اهداف شناختی و محتوای برنامه درسی زیاد، اما این هماهنگی در بعد نگرشی و مهارتی ضعیف است.

امام جمعه و همکاران (۱۳۸۶). در پژوهشی با عنوان «بررسی تطبیقی فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی چند کشور جهان و ارایه الگویی برای ایران» به نتایج زیر دست یافت: با توجه به مقایسه انجام شده میان کشورها و شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود می‌توان نتیجه گرفت که همه کشورها بنا به دلایل اقتصادی اجتماعی علمی فرهنگی و سیاسی به تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی و کلاس درس توجه خاص داشته‌اند.

ادیب منش و دیگران در سال (۱۳۸۹) در تحقیق نشان داده‌اند که فرایند یاددهی- یادگیری دانشجو- معلمان یک سویه است و معلمان بیشتر از روش سخنرانی در کلاس بهره می‌جویند. روش تدریس فرانسه دانشجو معلمان از ابزارهای نظیر ارائه کار، کنفرانس و تحلیل در کارگروهی استفاده می‌کنند. روش تدریس در ژاپن تمرکز کمتر در آموزش نظری و بیشتر به عمل پرداخته می‌شود روش تدریس پروژه و کارگروهی کاربرد دارد. ایران تمرکز به دروس نظری و پرداختن به کار عملی و کارورزی در پایان سال‌ها و روش تدریس سخنرانی کاربرد دارد.

میرزا محمدی در سال (۱۳۹۰) نشان می‌دهد در حالی که در برنامه درسی دوره دکتری در ایران پژوهش‌های رشته برنامه درسی به طور عمده کیفی نمی‌باشد و از نظر وسعت و عمق موضوعات تخصصی دچار مشکل است. در برنامه درسی دانشجویان دوره دکتری برنامه‌ریزی درسی در ایران دروس کارآموزی و کارورزی وجود ندارد، آزمون جامع در برنامه درسی دوره دکتری رشته برنامه ریزی درس در ایران به صورت حفظ مطالب تدریس شده می‌باشد.

چاو- چنگ- چن^۱ و دیگران در سال (۲۰۰۴) یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که الگوهای برنامه درسی در کشور آمریکا و تایوان براساس مدل‌های باییت، تایلووویلر در برداشت مفاهیم ایده مشترک وجود دارد، اما در اجرای جزئیات این ایده‌ها اختلاف و تفاوت مشاهده می‌شود.

بارنت^۲ و دیگران در سال (۲۰۰۵) در مقاله‌ای از مفهومی کردن در تغییر برنامه درسی دفاع می‌کنند.

علیا اردوم^۳ در سال (۲۰۰۹) در پژوهش نشان می‌دهد برنامه درسی زبان انگلیسی در هر ۲ کشور ترکیه و ایرلند شباهت‌های در زمینه تقویت مهارت‌های پایه زبان انگلیسی دارد.

افضل حسین. (۲۰۱۲). در پژوهش با عنوان «ارزشیابی از فرآیند برنامه ریزی درسی در کشور پاکستان» به نتایج زیر دست یافت:

۱ . Chao- Ching

۲ . Barnett

۳ . Aliye E

کیفیت محتوای برنامه درسی از اطمینان لازم برخوردار نیست. محتوای برنامه درسی دارای ضعف اساسی می‌باشد. و از ساده به مشکل دنبال نمی‌شود. فعالیت‌های یادگیری موجود در برنامه درسی خلاقیت دانشجویان را شامل نمی‌شود.

فیلیپ اندرسون^۱ و دیگران در سال (۲۰۱۲) مطالعه تطبیقی فناوری اطلاعات در برنامه درسی بین دو کشور انگلستان و آلمان پرداخته‌اند، به نتایج زیر دست یافته‌اند. در انگلستان اهمیت بیشتر روی فعالیت‌های بین رشته‌ای دارند، اما در آلمان تمرکز روی علم کامپیوتر دارد.

روش پژوهش:

روش پژوهش با توجه به ماهیت موضوع، کیفی از نوع مقایسه‌ای - تطبیقی تنظیم شده است که شامل ۴ مرحله است:

۱. مرحله توصیف: در این مرحله مولفه‌های برنامه‌درسی در مقایسه با کشورهای مختلف در رشته مدیریت آموزشی دوره دکتری به صورت کامل از طریق یادداشت برداری از طریق مشاهدات، پدیده‌ها، مصاحبه با افراد متخصص که در آن کشور فارغ‌التحصیل شده‌اند یا فرصت مطالعاتی داشته‌اند، مراجعه به شبکه‌های اینترنت و غیره به دست آمده است.

۲. مرحله تفسیر: در این مرحله اطلاعاتی که در مرحله اول به دست آمده مورد بررسی و توجه قرار گرفته است.

۳. مرحله همجواری: در این مرحله اطلاعاتی که از مرحله یک و دو به دست آمده از طریق ترسیم نمودارها طبقه‌بندی شده و کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند و چهارچوبی برای مقایسه تشابهات و تفاوت‌ها فراهم ساختند.

۴. مقایسه: در این مرحله مسأله تحقیق به طور دقیق با توجه به جزئیات آن‌ها یعنی مولفه‌های برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی تناسب و شباهت و همخوانی و تفاوت‌های برنامه درسی و همچنین دستاوردی برنامه درسی کشورهای مورد مطالعه مشخص شده است. جامعه آماری مورد نظر به صورت انتخابی بوده است و دو کشور ایالات متحده آمریکا و کانادا را در بر می‌گیرد.

نمونه‌گیری با درجه اهمیت و پیشرفت دانشگاه‌های کشورهای مورد مطالعه مورد بررسی قرار گرفته‌اند در آمریکا پنج دانشگاه «ماساچوست، هاروارد، میشیگان، کالیفرنیا، مینوسوتا» در کانادا ۳ دانشگاه «تورنتو، اوتاوا، کال‌گاری» را شامل می‌شود.

ابزار پژوهش، برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز جهت پاسخ‌دهی به پرسش‌ها، فیش‌برداری از طریق اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، گزارش‌های تحقیقی، مراجعه به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دوره دکتری مصاحبه با متخصصان که در آن کشورها فارغ‌التحصیل شده‌اند یا فرصت مطالعه‌ای یافتند، بررسی مقالات و کنکاش در شبکه جهانی اینترنت و کتابخانه‌های معتبر دانشگاهی در ایران و جهان، بررسی عناوین پژوهشی و مقالات که در مجلات و ژورنال‌ها معتبر چاپ بوده‌اند. اطلاعات مورد نظر را جمع‌آوری نموده که سوالات شامل: مولفه‌های برنامه درسی دوره دکتری مدیریت کشورهای مورد مطالعه از جمله هدف، محتوی، روش‌های یاددهی، ابزار و منابع آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در دو کشور آمریکا، کانادا در کنار ایران مورد بررسی قرار می‌دهد.

در قسمت دوم دیگر از طریق جداول مشابهت‌ها و تفاوت‌ها، وجوه اشتراک و افتراق مولفه‌های برنامه درسی کشور ایران و دو کشور دنیا را ترسیم نموده که در سمت راست وجوه اشتراک مولفه‌های برنامه درسی ایران با کشورهای مورد مطالعه و در سمت چپ وجوه افتراق را نشان می‌دهد.

یافته‌ها:

اهداف برنامه درسی

ایران: در ایران هدف تربیت نیروی انسانی برای تدریس و پژوهش در زمینه مدیریت آموزشی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پرورش متخصصان برای تصدی بالاترین مسئولیت‌های آموزشی کشور است.

آمریکا: در آمریکا هدف تربیت نیروی انسانی و مدیران برای پژوهش و تدریس در آموزش عالی و انتخاب در موسسات منطقه‌ای، استانی و ایالتی و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش است.

کانادا: در کانادا هدف کسب مهارت‌های بالاتر برای مدرسان و مدیران، تربیت نیروی انسانی برای تدریس و پژوهش در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی است.

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی □ ۱۹۳

اهداف برنامه درسی

<p>وجوه اختلاف اهداف برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>	<p>وجوه اشتراک اهداف برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>
<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در آمریکا تربیت مدیران آموزشی برای انجام مشاوره مدیریت در موسسات مختلف آموزشی مورد توجه قرار می‌گیرد. در ایران تربیت مدیران آموزشی برای انجام راهنمایی مدیریت در موسسات مختلف آموزشی مورد توجه قرار می‌گیرد.</p> <p>- در آمریکا مدیران در سطح دکتری به دنبال مطالعه وسیع و تحقیق در زمینه آموزش و پرورش می‌باشند؛ اما در ایران تربیت مدیران برای تصدی مدیریت در نهادهای مرتبط مورد توجه قرار می‌گیرد.</p>	<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - تربیت نیروی انسانی برای تدریس و پژوهش در زمینه مدیریت آموزشی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی را پیگیری می‌کند.</p> <p>- تربیت مدیران متخصص برای تصدی عالی‌ترین مسئولیت های آموزشی کشور را دنبال می‌کنند.</p> <p>- تربیت مدیران برای ایجاد اشتغال در موسسات منطقه‌ای و استانی (ایالتی) و ملی را تعقیب می‌نماید.</p> <p>- تربیت نیروی انسانی جهت برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش و موسسات آموزش عالی را مدنظر دارند.</p>
<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در کانادا هدف در این دوره بر روی حوزه شناختی، عاطفی و مهارتی متمرکز است، اما در ایران هدف در این دوره بیشتر جنبه شناختی را پیگیری می‌کند.</p> <p>- در کانادا هدف برنامه مدیریت آموزشی برای مهارت های بالاتر برای مدیران، مدرسان و تحلیل‌گران این رشته مورد توجه قرار می‌گیرد؛ اما در ایران تربیت مدیران آموزشی این رویه حاکم نیست</p> <p>- در کانادا در دوره دکتری رویکرد پژوهشی برتری دارد؛ اما در ایران در دوره دکتری رویکرد آموزشی تقدم دارد.</p>	<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی</p> <p>- کسب مهارت های بالاتر برای مدرسان، مدیران در دانشگاه‌ها و مراکز عالی مورد ملاحظه قرار دارند.</p> <p>- تربیت نیروی انسانی برای تدریس و پژوهش در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مورد توجه قرار دارند</p> <p>- پرورش روحیه پژوهش و تحقیقات در میان دانشجویان دوره دکتری با اهمیت تلقی می‌شود</p> <p>- تربیت نیروی انسانی جهت برنامه ریزی و سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش و موسسات آموزش عالی را مدنظر قرار می‌دهند</p>

جدول فوق نشان می‌دهد که در کشورهای مورد مطالعه آمریکا و کانادا نسبت به ایران هدف برنامه درسی به دنبال مطالعه وسیع و تحقیق در زمینه آموزش و پرورش بوده و در کنار حوزه شناختی توجه ویژه به حیطه نگرشی و مهارتی می‌شود و مهارت های بالاتر سطح تفکر را مورد ملاحظه قرار می‌دهد.

<p>وجوه اختلاف محتوی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>	<p>وجوه اشتراک محتوی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>
<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در آمریکا مبانی پژوهش استفاده از فناوری در پژوهش مثلاً برنامه SPSS، روش‌های مختلف پژوهشی، تحلیل داده‌های کیفی، تحلیل داده‌های کمی، فراتحلیل، پژوهش‌انفرادی و گروهی توجه می‌گردد. اما در ایران به مباحث کمی در تحقیقات توجه بیشتری می‌شود.</p> <p>- در آمریکا سیاست گذاری و خط مشی آموزش و پرورش شامل تاریخ خط‌مشی گذاری، ساختار، سیاست در خط‌مشی گذاری اهرم‌های ساختاری، مدل‌های خط‌مشی گذاری، خط مشی و مدیریت آموزش عالی، خط‌مشی آموزش و پرورش ایالتی و فدرالی که به شکل عملی و کاربردی مورد توجه واقع می‌شود اما در ایران مطالعات خط مشی و سیاست گذاری از عمق و وسعت لازم برخوردار نیست.</p> <p>- در آمریکا رهبری و مدیریت مواردی چون کارآفرینی، نظریاتی مختلف مدیریت جدید و قدیم، سبک‌ها در رهبری، عملکرد سازمانی، سازمان یادگیرنده، رهبری تیمی و رهبری گروهی، فنون مذاکره، مدیریت کیفیت جامع، مدیریت استراتژیک و پیشرفت سازمانی، بهبود سازمانی و ... مطرح است که جنبه کاربردی است، اما موارد فوق در ایران بیشتر تئوری‌پردازی می‌باشد.</p> <p>- در آمریکا در برنامه درسی دیدگاه‌های سیستمی، انسانگرایی، اجتماعی و ماوراءفردی، میان رشته‌ای، بین رشته‌ای و فرا رشته‌ای حاکم است اما در برنامه درسی ایران به دیدگاه‌های میان رشته‌ای، بین رشته‌ای، رفتاری، شناختی و اجتماعی اهمیت می‌دهند.</p> <p>- در آمریکا برای و آماده‌سازی دانشجویان جهت کار و آماده‌سازی رساله (تز) کارگاه و سمینارهای پیشرفته برگزار می‌کنند، اما در ایران برای فعالیت دانشجویان جهت کار</p>	<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی</p> <p>- روش تحقیق کمی در هر دو کشور برای دوره دکتری این رشته ارائه می‌گردد.</p> <p>- روشهای آماری برای تجزیه و تحلیل به صورت مشترک ارائه می‌گردد.</p> <p>- خط‌مشی آموزشی و سیاست گذاری به صورت مشترک وجود دارد.</p> <p>- عناوین درسی تئوری سازمانی و رهبری و مدیریت به صورت مشترک ارائه می‌گردد.</p> <p>- برنامه درسی و آموزشی در دو کشور جز عناوین درسی محسوب می‌شود.</p> <p>- فناوری اطلاعات و سیستم مدیریتی در سر فصل هر دو کشور ارائه می‌گردد.</p> <p>- امتحان جامع پس از مباحث نظری جهت ورود دانشجویان این دوره برای انتخاب تز یا رساله دوره دکتری ضروری است.</p> <p>- عناوین رساله یا تز دوره دکتری متناسب با رشته تحصیلی ارائه می‌گردد.</p>

<p>و فعالیت رساله به جلسه ارائه موضوع و دفاع از پروپوزال رساله بسنده می‌کنند</p>	
<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در کانادا سمینار (سمینار اصلی شامل دو تا نیم‌واحد می‌باشد که شامل دانش نظری است). اما در ایران عنوان واحد درسی سمینار وجود ندارد. - در کانادا در درس مدیریت آموزشی مقوله تحقیق بسیار مهم است و همچنین عناوین کامپیوتر در مدیریت آموزشی، تنوع فرهنگی، نژادی در مدیریت آموزشی، معلم و تغییر آموزشی، پژوهش در کیفیت آموزشی، کاربردهای تخصصی و فرایندهای اداری، مدیریت مدرسه محور، مدیریت چند فرهنگی، دیدگاه مقایسه‌ای آمریکا و کانادا، دیدگاه پست‌مدرن اخلاق، فرهنگ و سیاست، انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای همراه با عمل دروس پیگیر می‌گردد ولی در ایران موارد فوق جنبه نظری دارد. - در کانادا امتحان جامع به منظور پیوند تئوری و عمل است که در زمینه دانش، مهارت و توانایی‌ها در ارتباط با رشته مدیریت آموزشی که مبتنی بر درس‌های اصلی و تخصصی است که شامل مدیریت و رهبری آموزشی، یادگیری بزرگسالان، برنامه درسی و آموزش و پرورش پیشرفته می‌باشد. در این کشور روی برنامه‌های متحدالشکل و یکپارچه که نمایانگر درون‌زا بودن تاکید می‌شود. ولی در ایران برنامه درسی به شکل گسسته ارائه گردد و متناسب با درونزایی پی‌گیری نمی‌شود. - در کانادا رساله یا تز در دوره دکتری در سال سوم پروپوزال تحقیق، تز مکتوب و دفاع از تز که عموماً مبتنی بر حوزه تخصصی مدیریت آموزشی و رفتار سازمانی دنبال می‌گردد که تئوری و عملی با کاربردی یکدیگر تلفیق شده، اما در ایران رساله صرفاً جنبه نظری و عملی داشته ولی کاربردی ندارد.</p>	<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - روش تحقیق کمی در هر دو کشور برای دوره دکتری این رشته ارائه می‌گردد. - روش‌های آماری برای تجزیه و تحلیل به صورت مشترک ارائه می‌گردد. - خط‌مشی آموزشی و سیاست‌گذاری به صورت مشترک وجود دارد. - عناوین درسی تئوری سازمانی و رهبری و مدیریت به صورت مشترک ارائه می‌گردد. - برنامه درسی و آموزشی در دو کشور جز عناوین درسی محسوب می‌شود. - امتحان جامع پس از مباحث نظری جهت ورود دانشجویان این دوره برای انتخاب تز یا رساله دوره دکتری ضروری است.</p>

محتوی برنامه درسی

ایران: در ایران محتوای «عناوین» برنامه درسی شامل مباحث تئوری از جمله برنامه‌ریزی درسی، فرهنگ سازمانی، برنامه‌ریزی آموزشی منطقه‌ای، خط‌مشی آموزشی، تئوری‌های سازمانی و رهبری، آمار و روش تحقیق، سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت، آزمون تافل، ایپی-پی-تی ۱ مختص دانشگاه آزاد اسلامی، پیش‌نیاز زبان، امتحان جامع و مباحث عملی شامل انتخاب موضوع تز ارائه طرح پیشنهادی (ارائه پروپوزال) نوشتن تز و دفاع از تز دوره دکتری رادر بر می‌گیرد.

آمریکا: در آمریکا محتوای «عناوین» برنامه درسی مباحث نظری که شامل تحقیقات کمی و کیفی، تئوری‌های سازمانی و رهبری، فناوری اطلاعات، خط‌مشی آموزشی و سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی درسی و آموزشی را شامل شده و در دروس عملی تاکید بر پروژه و سمینار، امتحان جامع و انتخاب موضوع تز، ارائه پروپوزال و نوشتن تز و دفاع از آن در دوره دکتری مورد تاکید قرار می‌گیرد که به مدیریت آموزشی و مولفه‌های آن مرتبط می‌باشد.

کانادا: در کانادا محتوای «عناوین» برنامه درسی شامل مدیریت و رهبری آموزش، آموزش و پرورش پیشرفته، فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات، برنامه درسی و آموزشی، سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش، مبانی تحقیقات کمی و کیفی را شامل می‌گردد. در این کشور سمینار که شامل ۲ تا نیم واحد دانش نظری و عملی است در مدیریت آموزشی مقوله تحقیق بسیار مهم تلقی می‌گردد، در سال دوم امتحان جامع به منظور پیوند بین تئوری و عمل صورت می‌گیرد که مبتنی بر دانش و مهارت می‌باشد. در این کشور بر روی برنامه‌های درسی درونزا و یک پارچه تاکید می‌گردد. موضوع تز، ارائه پروپوزال و دفاع از رساله یا تز دوره دکتری را در بر می‌گیرد. در سال سوم رساله یا تز دوره دکتری که متناسب با رشته تحصیلی ادامه می‌یابد.

محتوی برنامه درسی

جدول فوق نشان می‌دهد که در کشورهای مورد مطالعه آمریکا و کانادا نسبت به ایران محتوی برنامه درسی به منظور پیوند بین تئوری و عمل است و واحدهای درسی همراه با سمینار و به شکل درونزا ارائه می‌گردند.

روش‌های یاددهی و یادگیری دانشجویان

ایران: در ایران روش‌های فعال تدریس از جمله: یادگیری آزمایشگاهی فناوری اطلاعات، کنفرانس توسط دانشجو، بحث گروهی (آزاد و کنترل شده) روش پروژه، پرسش و پاسخ پیگیری می‌شود.

امریکا: در امریکا روش‌های فعال تدریس حل مسأله، یادگیری مشارکتی، یادگیری الکترونیکی، بازدید علمی، یادگیری عمل، کارگاه آموزشی، تجربیات فعالیت محور و سمینار تاکید می‌شود.

کانادا: در کانادا ترکیبی از تئوری و عمل را در شیوه‌های یاددهی و یادگیری دنبال می‌کند و نقش استاد در کلاس متناسب با روش‌های فعال به عنوان هدایت‌گر و تسهیل تصور می‌شود که از جمله استفاده از فناوری اطلاعات یادگیری عمل، سمینار و کارگاه آموزشی، یادگیری حل مسأله، پروژه، و یادگیری مشارکتی مهم تلقی می‌شوند.

روش‌های یاددهی و یادگیری دانشجویان

<p>وجوه اختلاف روش‌های یاددهی و یادگیری دانشجویان برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>	<p>وجوه اشتراک روش‌های یاددهی و یادگیری دانشجویان برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>
<p>ایران - امریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در آمریکا بر روی دیگر روش‌های فعال تدریس، یادگیری مشارکتی، بازدید علمی، یادگیری عمل پروژه، تجربیات فعالیت محور و سمینار تاکید می‌شود. اما در ایران تاکید بر روی روش‌های تدریس پرسش و پاسخ، کنفرانس، سخنرانی اهمیت ویژه دارد.</p>	<p>ایران - امریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی روش‌های فعال تدریس از جمله: یادگیری آزمایشگاهی فناوری اطلاعات کنفرانس توسط دانشجو، بحث گروهی (آزاد و کنترل شده)، پرسش و پاسخ دنبال می‌شود.</p>
<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در کانادا بر روی روش فعال تدریس مثل سمینار، یادگیری در عمل (تئوری و عملی)، یادگیری حل مسأله، یادگیری مشارکتی، پروژه و سفرهای علمی با اهمیت بوده ولی در ایران روش‌های فعال تدریس پرسش و پاسخ، کنفرانس، ترجمه و ارائه مقاله بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد.</p>	<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی بررسی روش‌های فعال تدریس مثل کنفرانس، یاددهی - یادگیری الکترونیکی پرسش و پاسخ بحث گروهی (کنترل شده و آزاد) مورد توجه قرار می‌گیرد</p>

جدول فوق نشان می‌دهد که در کشورهای مورد مطالعه آمریکا و کانادا نسبت به ایران از روش‌های فعال یادگیری مشارکتی، بازدید علمی، یادگیری عملی، سمینار و حل مساله بیشتر استفاده می‌شود.

منابع و ابزار آموزشی دانشجویان

ایران: در ایران فضای فیزیکی، کتابخانه‌های عمومی، سالن ورزشی، آزمایشگاه و لابراتوار، سالن کنفرانس. گروه‌های آموزشی، دانشکده آموزش. سایت آموزشی، فناوری اطلاعات و امکانات کامپیوتری مثل اینترنت فناوری و نسل اول و دوم فناوری حاکم است.

آمریکا: در آمریکا فناوری نسل اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم کتابخانه‌های مجهز دیجیتالی، کتابخانه‌های تخصصی، مرکز کسب و کار، اتاق گفتگو، استفاده از سایت آموزشی به شکل وایرلس، ارتباط آموزشی با دانشگاه‌های دیگر، مرکزی برای مطالعات گروهی، مرکز مشاوره و روان‌شناسی برای رشد دانشجویان بین‌المللی و خدمات بورس، تشکیل تیم پشتیبان از دانشجویان، ارتباط دانشجویان با هیأت علمی از طریق مدارس حرفه‌ای، پارک‌های علمی و حمایت مالی از دانشجویان در سال اول و دوم و هزینه اقامت در سال سوم، مرکزی برای تدریس، مرکزی برای مطالعات چند رشته‌ای ارائه می‌گردد.

کانادا: در کانادا امکانات کامپیوتری و اینترنتی به شکل کلاس فناوری نسل اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم، برنامه آموزشی متجانس یا همگن، مرکز کسب و کار، گروه یا تیم پشتیبان از دانشجویان دوره دکتری، فضای فیزیکی مناسب با معماری کشور کانادا، مرکزی برای تدریس و یادگیری، مرکزی برای رشد حرفه‌ای دانشجویان ارائه می‌گردد.

منابع و ابزار آموزشی

منابع و ابزار آموزشی	منابع و ابزار آموزشی
<p>وجوه اختلاف منابع و ابزار آموزشی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>	<p>وجوه اشتراک منابع و ابزار آموزشی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>
<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران از نظر فناوری دانشگاه در مرحله نسل اول (مکاتبه‌ای) و نسل دوم (چند رسانه‌ای) کاربرد بیشتری دارد، اما در آمریکا نسل سوم (یادگیری دور برد یا ویدئو کنفرانسی) نسل چهارم (مدل انعطاف پذیر نا بر</p>	<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در ایران و آمریکا فضای فیزیکی، کتابخانه‌های عمومی، سالن ورزشی، آزمایشگاه و لابراتوار، سالن کنفرانس وجود دارد.</p>

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی □ ۱۹۹

<p>خط، سی‌دی‌های متعامل، تخته سیاه مجازی) و نسل پنجم (مدل یادگیری انعطاف پذیر و هوشمند که شامل کتابخانه‌های دیجیتالی و مدیریت مبتنی بر وب) کاربرد دارد.</p> <p>در آمریکا کتابخانه‌های تخصصی، مرکز کسب و کار، اتاق گفتگو، استفاده از سایت آموزشی به شکل وایپرس، ارتباط آموزشی با دانشگاه‌های دیگر، مرکزی برای مطالعات گروهی، مرکز مشاوره و روان‌شناسی برای رشد دانشجویان بین‌المللی و خدمات بورس، تشکیل تیم پشتیبان از دانشجویان، کارگاه آموزشی، سالن سمینار و پارک علمی، ارتباط دانشجویان با هیئت علمی از طریق مدارس حرفه‌ای انجام می‌شود. اما در ایران این امکانات وجود ندارد، در آمریکا مرکزی برای تدریس، مرکزی برای مطالعات چند رشته‌ای ارائه می‌گردد اما این منابع و ابزار آموزشی در ایران وجود ندارد.</p>	<p>- در ایران و آمریکا فناوری نسل اول و دوم یعنی مکاتبه‌ای و چند رسانه‌ای وجود دارد.</p> <p>- در ایران و آمریکا سایت آموزشی و امکانات کامپیوتری وجود دارد.</p> <p>- در ایران و آمریکا استفاده از برنامه‌های کامپیوتری مثل وُرد، اینترنت، اکسس، اکسل، پاورپوینت و غیره وجود دارد.</p>
<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران از نظر فناوری دانشگاه در مرحله نسل اول (مکاتبه‌ای) و نسل دوم (چند رسانه‌ای) کاربرد بیشتری دارد، اما در کانادا نسل سوم (یادگیری دور برد یا ویدئو کنفرانسی) نسل چهارم (مدل انعطاف پذیر نا بر خط، سی‌دی‌های متعامل، تخته سیاه مجازی) و نسل پنجم (مدل یادگیری انعطاف پذیر و هوشمند که شامل کتابخانه‌های دیجیتالی و مدیریت مبتنی بر وب) کاربرد دارد.</p> <p>- در کانادا امکانات کامپیوتری و اینترنتی به شکل کلاس و کتابخانه هوشمند و دیجیتالی دنبال می‌شود، برنامه آموزشی همگن، مرکز کسب و کار، کارگاه آموزشی، سالن سمینار، گروه یا تیم پشتیبان از دانشجویان دوره دکتری، فضای فیزیکی مناسب با معماری آن کشور کانادا مرکزی برای تدریس و یادگیری، مرکزی برای رشد حرفه‌ای دانشجویان ارائه می‌گردد. اما در ایران این ابزار، منابع آموزشی وجود ندارد.</p>	<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در ایران و کانادا فضای فیزیکی، کتابخانه‌های عمومی، سالن ورزشی، آزمایشگاه و لابراتوار، سالن کنفرانس وجود دارد.</p> <p>- در ایران و کانادا فناوری نسل اول و دوم یعنی مکاتبه‌ای و چند رسانه‌ای وجود دارد.</p> <p>- در ایران و کانادا سایت آموزشی و امکانات کامپیوتری وجود دارد.</p> <p>- در ایران و کانادا استفاده از برنامه‌های کامپیوتری مثل وُرد، اینترنت، اکسس، اکسل، پاورپوینت و غیره وجود دارد.</p>

جدول فوق نشان می‌دهد که در کشورهای مورد مطالعه امریکا و کانادا نسبت به ایران فناوری و منابع آموزشی که شامل فضای فیزیکی، پست الکترونیکی، سایت آموزشی، برنامه‌های کامپیوتری، استفاده از امکانات it و ict وسیع تر بوده و در بر گیرنده کتابخانه‌های مجهز دیجیتالی و کتابخانه‌های تخصصی، آموزش و یادگیری الکترونیکی، ایجاد محیط‌های مصنوعی، کنفرانس ویدئویی تعاملی، استفاده از سایت آموزشی به شکل وایرلس، ارتباط آموزشی با دانشگاه‌های دیگر، مرکزی برای مطالعات چند رشته‌ای همراه با فناوری، برنامه آموزشی متجانس یا همسو، کتاب، محتوای الکترونیکی و مرکز کسب و کار الکترونیکی را در بر می‌گیرد.

ارزشیابی دانشجویان

ایران: در ایران فعالیت‌های آموزشی در دوره دکتری عموماً انفرادی پیگیری می‌شود، تمام دانشجویان این دوره آموزشی یادگیری را با هماهنگی گروه آموزشی و استادان دنبال می‌کنند. فعالیت آموزشی دو روز در طول هفته پیگیری می‌شود که به مباحث نظری و عملی اختصاص می‌یابد و بیشتر جنبه آموزشی دارد.

آمریکا: در امریکا فعالیت‌های آموزشی گروه‌محور و مشارکتی دنبال می‌گردد، بیشتر فعالیت‌ها جنبه پژوهشی دارد و دانشجویان به شکل تمام‌وقت فعالیت می‌کنند و فعالیت‌های آموزشی (فرصت مطالعات برای خارج وجود دارد)، یادگیری روی موضوعات فراشناختی تاکید می‌گردد و دانشجویان در تمامی کنفرانس و سمینارهای مرتبط بایستی مشارکت داشته باشند.

کانادا: در کانادا فعالیت آموزشی برنامه همگن را پیگیری می‌کنند، فعالیت آموزشی تمام وقت^۱ و نیمه وقت^۲ آموزشی تاکید بر آموزش و پرورش درونزا که مبتنی بر تجربیات و استعدادهای درونی دانشجو

تعقیب می‌شود، روی فعالیت آموزشی پژوهش محوری تاکید می‌شود و دانشجو در سال اول و دوم سمینار ارائه می‌کنند.

۱ . Full time

۲ . Part time

ارزشیابی

<p>وجوه اختلاف ارزشیابی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>	<p>وجوه اشتراک ارزشیابی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی ایران با کشورهای مورد مطالعه</p>
<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در آمریکا فعالیت های آموزشی گروه محور و مشارکتی دنبال می شود، اما در ایران فعالیت آموزشی انفرادی پیگیری می گردد.</p> <p>- در ایران بیشتر فعالیت های روی موارد و مولفه های آموزشی متمرکز است، اما در آمریکا بیشتر فعالیت ها جنبه پژوهشی دارد.</p> <p>- در ایران فعالیت های آموزشی در داخل کشور دنبال می شود. در آمریکا فعالیت های آموزشی (فرصت مطالعاتی برای خارج وجود دارد).</p> <p>- یادگیری در ایران روی موضوعات شناختی است، اما در آمریکا روی موضوعات فراشناختی است.</p>	<p>ایران - آمریکا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - فعالیت های آموزشی دوره دکتری در ایران و آمریکا، تمام دانشجویان آموزش و یادگیری را با هماهنگی اعضای هیات علمی دنبال می کنند.</p> <p>- در ایران و آمریکا انتخاب واحد دروس اصلی و پایه و مطالعات کتابخانه ای و پشت سر گذاشتن امتحان جامع و در نهایت ارائه پروپوزال و نوشتن تز یا رساله دکتری دنبال می گردد.</p>
<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در کانادا فعالیت آموزشی برنامه همگن را دنبال می کند، اما در ایران فعالیت آموزشی جنبه انفرادی دارد.</p> <p>- در کانادا فعالیت آموزشی تمام وقت و نیمه وقت پی گیری می شود، اما در ایران فعالیت آموزشی تمام وقت پی گیری می شود.</p> <p>- در کانادا تاکید بر آموزش و پرورش درونزا که مبتنی بر تجربیات و استعداد های درونی دانشجو پی گیری می شود؛ اما در ایران فعالیت آموزشی بیشتر خطی بوده و الزاماً درونزا نیست.</p> <p>- در کانادا روی فعالیت آموزشی پژوهش محوری تاکید می شود و به دانشجو سال اول و دوم سمینار ارائه می کند؛ اما ایران بیشتر جنبه تحصیلی و آموزشی دارد.</p>	<p>ایران - کانادا: در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی - در ایران و کانادا ثبت نام دانشجویان عموماً در پاییز شروع می شود و سال اول و دوم دروس تئوری پی گیری می شود.</p> <p>- امتحان جامع بعد از دروس نظری یا تئوری برگزار می شود.</p> <p>- در سال سوم به بعد ارائه پروپوزال یا طرح پیشنهادی، نوشتن رساله یا تز و دفاع از تز دوره دکتری است.</p>

جدول فوق نشان می‌دهد در کشورهای مورد مطالعه آمریکا و کانادا نسبت به ایران از فرایند ارزشیابی مبتنی بر مهارت های عملی بوده و گاهی اوقات به صورت گروهی دانشجویان ارزشیابی می‌شوند و به فرایند ارزشیابی بیشتر از نتیجه آن توجه می‌گردد.

نتیجه‌گیری:

در ضمن بررسی تطبیقی و بیان شباهت و تفاوت‌ها، نتایج مختلف به دست آمده است:

- اهداف برنامه درسی در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران برای تربیت نیروی انسانی جهت تدریس و پژوهش برای دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی بوده، اما اهداف در کشورهای مورد مطالعه از جمله آمریکا و کانادا در کنار تدریس و پژوهش در دانشگاه‌ها جهت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در نهادهای آموزشی برای مدیران و افزایش مهارت علمی و پرورشی آن‌ها می‌باشد.
- محتوای «موضوع» برنامه درسی در دوره دکتری رشته مدیریت در ایران شامل مباحث تئوری بوده که بیشتر جنبه کمی داشته و از عمق و جامعیت لازم برخوردار نیست؛ اما در کشور مورد مطالعه محتوای و موضوعات درسی از عمق و وسعت لازم برخوردار بوده و در کنار تئوری‌پردازی جنبه کاربردی دارد و در آمریکا موضوعات درسی به دیدگاهی سیستمی، انسان‌گرایی، اجتماعی، ماوراء فردی و میان‌رشته‌ای می‌پردازد و در کشور کانادا موضوعات درسی روی برنامه درسی متحدالشکل تاکید دارد و بر درون‌زا بودن موضوع درسی تاکید می‌کند.
- روش یاددهی و یادگیری در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران بیشتر از روش‌های نمایشی مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، پرسش و پاسخ، بحث گروهی (آزاد و کنترل شده)، روش پرسش و پاسخ دنبال می‌گردد. اما در کشورهای مورد مطالعه علاوه بر این روش‌های فعال تدریس، از دیگر روش‌های فعال تدریس از جمله حل مسأله، یادگیری مشارکتی، بازدیدهای علمی، سمینار، کارگاه آموزشی، یادگیری در عمل مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- منابع آموزشی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در دانشگاه‌های ایران شامل فضای فیزیکی، کتابخانه عمومی، امکانات کامپیوتری، سایت آموزشی را شامل می‌شود. اما در کشورهای مورد مطالعه کتابخانه‌های مجهز دیجیتالی، کتابخانه‌های تخصصی، تابلو هوشمند، مرکز کسب و کار الکترونیکی، منابع آموزشی، سالن سمینار، ویدئو کنفرانس، مرکز مطالعات گروهی، مرکزی برای مشاوره و روان‌شناسی، تیم پشتیبان از دانشجویان این دوره، پارک‌های علمی، مدارس حرفه‌ای جهت کارآموزی و کارورزی، کلاس تدریس متناسب با سبک معماری خاص، تمرکز بر زیرساخت

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی □ ۲۰۳

تکنولوژی پیشرفته روز چند رسانه‌ای، سایت آموزشی به شکل وایرلس، ارتباط آموزشی با دانشگاه های دیگر انجام می‌گیرد.

در ایران ارزشیابی بیشتر جنبه نظری و کمی دنبال می‌شود و اهداف آموزشی مهم است در کشورهای مورد مطالعه سیستم ارزشیابی بر مهارت های عملی متمرکز بوده و جنبه کیفی دارد و به شکل پیمانهای است. در سیستم ارزشیابی به فرایند بیشتر از نتیجه توجه می‌شود و فعالیت های عملی مثل سمینار، کنفرانس، کارگاه آموزشی و فعالیت های پژوهشی مهم تلقی می‌گردد.

نتایج مطالعه با یافته‌های پژوهش یافته‌های جهانی (۱۳۸۴)، امام جمعه و همکاران (۱۳۸۶)، ادیب‌منش و دیگران در سال (۱۳۸۹)، میرزامحمدی در سال (۱۳۹۰)، چاو-چنگ-چن و دیگران در سال (۲۰۰۴)، بارت و دیگران در سال (۲۰۰۵)، افضل حسین در سال (۲۰۱۲)، فیلیپ اندرسون^۱ و دیگران در سال (۲۰۱۲) همخوانی دارد که اهداف، محتوا، روش های یاددهی و یادگیری، فناوری، منابع و فضای آموزشی و ارزشیابی در فرایند یاددهی و یادگیری بین استاد و دانشجو نقش موثر و کارا دارد و یادگیری را برای آنها جذاب نموده و منجر به اکتشاف علمی و خلاقیت در میان دانشجویان می‌شود.

پیشنهادها:

الف:

- بازنگری و بازسازی برنامه درسی در دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی و تعیین اهداف به صورت کاملاً مشخص و عینی که جنبه کاربردی داشته باشد.
- هدف آموزشی در برنامه درسی این دوره به دنبال مطالعه وسیع و پژوهش در زمینه مدیریت در آموزش و پرورش قرار گیرد و موجد تفکر خلاق و تحلیلی در میان دانشجویان باشد که فارغ‌التحصیلان این رشته صرفاً در حوزه تخصصی و حرفه‌ای خود ایفای نقش نمایند.
- اهداف برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی برای تربیت افراد شایسته، متخصص و کار آموده جهت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در نهادهای آموزشی و دانشگاهی منظور گردد، باعث افزایش مهارت علمی و پژوهشی جهت تدریس در مراکز آموزش عالی، تربیت معلم و آموزش و پرورش شود.

ب:

- در بخش پژوهش لازم است اصطلاحات اساسی در برنامه درسی این دوره در ایران صورت گیرد و به عنوان فصل مستقلی به آن نگاه شود و با اقتباس از تجارب دانشگاه های خارجی مورد مطالعه در این تحقیق می توان مبانی، روش ها و اصول پژوهش های کیفی را به دانشجویان این دوره در کشور آموزش داد.

- ایجاد دروس کارآموزی و کارورزی در مراکز برنامه ریزی درسی برای دانشجویان در متن برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزشی در ایران ضرورتی اجتناب ناپذیر است. مطالعه در برنامه درسی این دوره در دانشگاه های خارجی مورد مطالعه نشان می دهد که این دروس با محورهایی تحت عناوین کارآموزی، سمینار، مطالعه بین رشته ای، فرا رشته ای و کارورزی پژوهشی مطرح شده اند، برای ایران ارائه می گردد.

- جهت گیری آزمون جامع در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران باید اساساً تغییری کند و از حالت تاکید بر حفظ مطالب تدریس شده در دوره آموزشی بر تحقیق و پژوهش در مسائل اساسی رشته مدیریت آموزشی و آمادگی برای ورود به رساله درآید. تجارب دانشگاه های خارجی مورد مطالعه در این مورد به خوبی حاکی از پژوهش مدار بودن آزمون جامع در برنامه درسی آنان می باشد.

وسعت و عمق موضوعات تخصصی در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در ایران دارای ضعف اساسی است. در وسعت و عمق برنامه های درسی در دو محور اصلی دروس اصلی و تخصصی را در ایران باید بسط و گسترش داد.

- محتوای (موضوع) در برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی در حوزه تحقیق پژوهش به مباحث کیفی در کنار مباحث کمی پرداخته شود، موضوعات درسی از عمیق و وسعت بیشتری جهت خلق تفکر واگرا بهره مند شوند و در کنار عناوین نظری، دیدگاه های سیستمی، میان رشته ای، بین رشته ای و فرا رشته ای مورد توجه قرار گیرد و به جای خطی بودن برنامه درسی به شکل مدولار یا پیمانهای ارائه گردد.

ج:

- از روش های فعال تدریس که جنبه دو سویه و تعاملی داشته استفاده گردد. در کنار استفاده از روش های فعال مثل کنفرانس، پرسش و پاسخ، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات از دیگر روش های فعال تدریس مثل یادگیری در عمل، کارگاه آموزشی، فرصت های مطالعاتی (تور علمی)، پروژه، سمینار، حل مسئله بهره گرفته شود.

د:

- ایجاد کتابخانه های مجهز دیجیتالی، کتابخانه های تخصصی، مرکز کسب و کار، اتاق گفتگو، استفاده از سایت آموزشی به شکل وایرلس، منابع ارتباط آموزشی با دانشگاه های دیگر، مرکزی برای مطالعات گروهی، مرکز مشاوره و روان شناسی برای رشد دانشجویان بین المللی و خدمات بورس، تشکیل تیم پشتیبان از دانشجویان، دانشجویان با هیئت علمی از طریق مدارس حرفه ای، پارک های علمی، مرکزی برای تدریس، مرکزی برای مطالعات چند رشته ای، تاکید زیاد بر زیرساخت، استفاده از سالن های خاص برای فعالیت جنبشی و حرکات بدنی، تکنولوژی پیشرفته روز چند رسانه ای تصویری، صوتی، دیداری، نوشتاری، آزمایشگاهی معتبر در رشته مدیریت آموزشی پیشنهاد می گردد.

ه:

- سیستم ارزش یابی متناسب با روش های کمی و کیفی بوده و همچنین در ارزشیابی تئوری با عمل مورد توجه قرار گیرد. گاهی اوقات دانشجویان براساس فعالیت گروهی ارزش یابی شوند، در دوره دکتری . سیستم ارزشیابی بیشتر روی مهارت ها و تجربیات عملی تاکید شود. در سیستم ارزشیابی سهم خلاقیت و نوآوری بالا باشد. سیستم ارزشیابی فرایندی به جای نتیجه محور تاکید گردد. روی فعالیت های عملی مثل کارورزی، بازدید عملی، تهیه مقاله و پروژه، گزارش فنی و عملی تاکید ویژه در سیستم ارزشیابی شود.

منابع:

- ادیب منش، افشین و همکاران (۱۳۹۱). مقاله بررسی تطبیقی برنامه درسی تربیت معلم ایران با کشورهای فرانسه و ژاپن و ارائه مدل
- البیضی، خاطره؛ عارفی، محبوبه و فتحی واجارگاه، کورش (۱۳۸۸). بررسی عنصر زمان در برنامه درسی حسابان از دیدگاه شرکای برنامه درسی، فصل نامه مطالعات برنامه درسی، شماره ۱۵.
- امام جمعه و همکاران (۱۳۸۶). مقاله بررسی تطبیقی فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی چند کشور جهان و ارائه مدل.
- خامنه، ناصر (۱۳۹۱). بررسی مقایسه ای و انتقادی تربیت معلم در ۴ کشور توسعه یافته جهان، همایش ملی رسالت تربیت معلم در چشم انداز ایران ۱۴۰۴، چاپ اول، ص ۶۳.
- طالبی، سعید، مظلومیان، سعید، و دیگران (۱۳۸۹). اصول برنامه ریزی درسی، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

۲۰۶ □ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی سال پنجم، شماره سوم، بهار ۱۳۹۳

- علاقه بند، علی (۱۳۸۹). مدیریت عمومی، دانشگاه علامه طباطبایی، نشر: روان، نوبت چاپ، بیستم و یکم.
- فتحی و اجارگه، کورش و شفیع، ناهید (۱۳۸۶). ارزشیابی کیفیت برنامه درسی دانشگاهی (مورد برنامه درسی آموزش بزرگسالان)، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، شماره ۵
- مهر محمدی، محمود (۱۳۸۱). برنامه ریزی درسی برای تدریس و یادگیری بهتر، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- میرزابیگی، علی (۱۳۸۰). برنامه ریزی درسی و طرح درس در آموزش رسمی و تربیت نیروی انسانی، تهران: سیطرون، چاپ اول.
- میرزا محمدی، محمد حسن (۱۳۹۰). مقاله مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته برنامه ریزی درسی ایران با دانشگاه‌های خارج.
- Anderson, T(۲۰۰۲).An updated and theoretical rational for interaction (it forum paper No.۶۳) AthAbasca university.
- Aliye, E . (۲۰۰۹). comparing the language Curriculum of Turkey and Irland procedia- social and behavioral sciences volume ۱// issue ۱ pages ۵۲۹-۵۳۵.
- Barnett, E(۲۰۰۵). conceptualizing curriculum chang, university of London institute or educational teaching in higher education , Vol.۶. No.۴.
- Burton, J.L &MCDonal . S(۲۰۰۱). curriculum or syllabus which are we reforming? Medical teacher Vol.۲۳ No.۲,pp.۱۸۷- ۱۹۱.
- Chao- ching, yu-fen, C and Kai-wen,C. (۲۰۰۴). a study on comparing the objective model in curriculum planning between Taiwan and American. Tainan technology university/ tainan Taiwan, National changhua university of education/ changhua, Taiwan and National Kaohsiung Hospitalality college/ Kaohsiung Taiwan.
- Marsh , C(۲۰۰۴).Key concepts for understanding curriculum. Publish by patledge falmer , Taylor and Francies group. London and Newyork.
- Moreno, P(۲۰۰۰). The implications of curriculum design for a graduate of the English lanaguge program at universidal veracruzana. Unpublised dissertation.
- Nunan, D(۲۰۰۰). syllabus Design , Oxford: Oxford

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزشی □ ۲۰۰۷

- Petrina, S (۲۰۰۱). curriculum and instruction for technology teachers , in press
Programs in special
education joint doctoral program. <http://www.sfsu.edu/-spedcd/joint-htmt>